

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА

Орган Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

Ціна 20 гр.

Адреса редакції в адміністрації
ЛУЦЬК, Алеї Б. Хороброго, 18Конто чек. в П. К. О.
№ 81.310

Передплата: в краю: на 1 місяць 1 зол., на чверть року 3 зол., на пів року 6 зол. 60 гр. Рукописів не звертається. — Оголошення після умови
на рік 10 зол.; за границею: на рік 2 америк. долари або їх вартість в іншій валюті. Непідписаних дописів не приймається

Не опускаймо рук

Наше громадське життя на Волині уявляє собою тепер — руїну. І то лиш зза того, що закрито нам три повітові Т-ва „Просвіта“ і поставлено під загрозу останні ще існуючі. Не стало Т-ва „Просвіта“ і замерло громадське життя. Наша кооперація, яка тільки що став на ноги, не в силі ще перейняти на себе рівночасно й культурно-освітніх завдань, дарма, що від них головним чином залежить її розвиток, а поза кооперацією в нас немає інших організацій, які хоч в часті могли б заступити Т-во „Просвіта“. Наші політичні організації, без огляду на напрям, — це ще лиш пливкий стан, який вимагає багато праці, щоб його ввести в тривале, певне русло. Наше політичне поле до того ж забагнене політикою наших сусідів, які всякими хитрощами підсилюють в нашому народі невіру у власні сили і будують на цьому дві шкідливі орієнтації на чужу поміч.

Колиб це все діялось лиш по сторонній чужій причині, і було лиш роботою наших ворогів, не булоб воно таке страшне, не булоб з того приводу такого жалю. Залізо під молотом кріпшає. Але на жаль у нашій руїні ми самі багато винні. І коли ми хочемо лихо направити, то першим кроком до цього буде наше визнання до вини.

Візьмімо кілька зразків.

Влада закрила Тво „Просвіта“ в Дубні. Рада Т-ва розсилає обіжники до всіх філій і дорукає радам філій „продати мебелі, декорації й інші річі (крім бібліотек) філії“ — оплачувати борги, а решту грошей внести до каси пов. Т-ва. Чи застановилась Рада над тим, який тяжкий труд лежить у тій простенькій обстановці філій і як мало все це варте, коли його продати? Але ж мимім це. Шкода, що позивація без вибачень на нашу ситуацію обставин не може бути.

Луцьку місцеву, для міста, філію Т-ва „Просвіта“. На це не дала своєї згоди Рада пов. Т-ва.

Ось третій зразок. В Ковлю на другий день Різдва мали відбутись ініціативні збори для основи нового Т-ва „Просвіта“. Не входимо на разі в їх оцінку. Про них пише холмське „Нове Життя“: „Як бачите, селяне, ці юди, що одною рукою працювали для закриття Ков. „Просвіти“, тепер другою рукою закладають „нову“ „Просвіту“.

Хай і так. А що ж роблять в Ковлю не „юди“? На це те саме „Н. Життя“ пише: „По якимсь часі безділля і мертвечини (!) внесено до воєвідства новий статут для всіх Просвіт на Волині. Про затвердження того статуту доси нема ні слуху, ні духу: Воєвідського „жондового“ статуту воляків хочуть“ — Отже чекають „безділля й мертвечини“ — знають вони, що Воєвідство кає на статут „Просвіти“ від 1927.

Це зразки останнього часу. Колиб покопатися в минулому, то таких зразків в нашій безпорадності, а то й непростимих промахів, ми наїшли би стільки, що зовсім не булаб дивною наша теперішня руїна. Хоч би ще така справа: Чи бачив хто підписи наших поважних громадян в небіжникові „Народньому Віснику“? А погляньте в „У. Ниву“, яка є наслідником „Н. Вісника“. Хіба-ж не ми власними руками побільшуємо нашу руїну?

Проте — на щастя це лиш один бік медалі, до якого ще слід вписати тих наших несвідомих по селах, які „Просвіту“ на шинк переменяли. На другому боці медалі ми бачимо наше нове село. На першому місці треба поставити тих, що обурюються на некультурні прояви в селі і виливають це своє обурення в своїх дописах до „Просвіти“.

Значить є протиположність. А взагалі на Волині тепер, так само як і в Україні, переоцінка цінностей. Ми по газетах, які приходять до села, судючі по тому, як які купує село, бачимо, воно починає ставати на ноги. Важке становище становить єдиний вихід з руїни. Росте національна свідомість — це розповсюдження в одно, і громадське життя всім не тим

Від Видавництва „Української Громади“.

Наш поклик „До тих, що знають хто вони і чого хочуть“ в кінці листопада минулого року не пролунав безслідно. Місяць грудень приніс нам за минулий рік найбільше нових передплатників і в тому місяці вплинуло до нас найбільше залеглостей за передплату. Є це явний доказ, що наше громадянство, пригнічене тепер шньою тяжкою атмосферою в громадському житті, вимагає розвіяння туману, який те життя окутує. Наше громадянство належно оцінило наші стремління і ділом заповіло підтримку нашого єдиного на Волині українського національного незалежного й незалежницького органу. Це додало нам гарту, енергії й охоти до праці, яку даємо вже 4-ий рік.

Щоби полегшити нашим передплатникам і прихильникам пересилку до нас грошей, ми приступили до Почтової Осхадності і час від часу розсилатимемо з газетою наші чеки, які долучаємо вже до цілого накладу цього нашого числа. Чеки просимо не марнувати, бо їх ми також не дістаємо даром, але ховати для пізньої потреби, або передавати тим, які їх будуть потребувати, а особливо новим передплатникам.

З другого боку час од часу нагадуватимемо нашим передплатникам, коли хто заляга-

тиме з передплатою, скільки від кого буде нам належатись до кінця місяця, в якому на адресі виписуватимемо суму нашої належності.

Деякі газети роздають своїм передплатникам різні премії. Ми на жаль на такі річі за бідні і ціле своє існування покладаємо лиш на наших прихильників і передплатників — на їх передплату, а навіть на жертвенність у формі датків на пресовий фонд.

„Українська Громада“ служить народові і на народі лежить обов'язок її утримати.

Се-ж таки, щоби дати можливість як найширшим масам народу забезпечити собі газету на цілий рік, ми робимо таку уступку: хто вишле передплату до 1. III. одразу за цілий рік, тому знижуємо передплату до кінця ц. року до суми 8 золотих; хто пришле передплату до кінця року за дві особи, тому вишлемо ще й книжечку „З трибуни“ — промови полковників і сенаторів Української Парл. Репрезентації (1922—1927), якій ціна 2 50 зол.

Впрочім умови передплати такі самі, як були досі.

Газету видаємо далі і будемо старатися, щоби вона задовольнила наше громадянство. Решта остається за громадянством.

Видавництво

„Української Громади“.

Наше конто чеків в П. К. О. № 81.310.

Сельроби про своїх.

„Наше Слово“, орган Сель-Робу (правиці), з дня 6. I. р. в справозданню з конференції в Здолбунові пише таке:

„Конференція активу партії Сель-Роб здолбунівського повіту дня 25 листопада ц. р. з найглибшим обуренням розглянула справу ганебної зради посла А. Сенюка — його шахрайського переходу до т. зв. „Єдності“. (Також Сель-Роб.-Ред.)

Обличча А. Сенюка стаало перед нами у всій своїй підлій

наготі: соціаліст так і підлюти не вчинить, так підступно довіря не вкраде“. (Підкреслення наше.-Ред.)

Міцно „благословляють“. А чияж так то давно захвалювали його й вибрала послом? Адже вишов він з 8-ки і тепер нас його (та ще як) та сама 8-ка. Добра наука для тих, що дали зловитися на гачок назви — Сель-Роб — на селі робить. За таку „роботу“ на селі ніхто собі не скаже

Будуємо рільничу кооперацію

Зріст польської рільничої кооперації дав змогу П. Центральям у Варшаві збудувати свій власний будинок, в якому помістилися: Об'єднання Спілок Рільничих Кооператив, Центральна Каса Спілок Рільничих, Ревізійний Союз Польських

Спілок Рільн., Централья Кооп. Рільничо Торговельних Т-в і Кооперативний Науковий Інститут. — Правда — для цього польська кооперація має всі сприятливі умови. Але-ж кооперація і без тих умов не мусить загинути, тим більше, що кооперацію зродили якраз тяжкі життєві умови. Наша кооперація в Галичині має не кращ умови, як ми на Волині, проте — удиж нам рівнятися до неї. А треба йти на те зрівняння, треба двигати й у нас рільничу кооперацію, яка є одною з головних заповорок добробуту села.

Того росту свідомості народу ніщо вже не всилі спинити. Нашим завданням є лиш зібрати наші розпорочені сили. Зростаюча свідомість села допоможе їх зібрати. Тож не опускаймо рук!

Що діється в світі

Королівська диктатура в Югославії

Конституція в Югославії давала перевагу в правах сербам над хорватами й словенцями і через це між тими трьома народами йшла безнастанна боротьба яка довела минулого року і до стрілів в парламенті, наслідком яких згинувло 5 хорватських послів. По тій страшній події відносини в Югославії ще погіршилися. Хорвати почали домогатися для себе повної автономії, а навіть почав ширитися між

ними рух за одірвання од сербів, натомість серби силою намагались змусити хорватів до покірливости. Король хотів якось примирити розсварених громадян одної держави, але коли йому це не вдалося, він скасував конституцію і в'яв усю власть в державі в свої руки. Чи вдасться йому таким чином завести лад в країні, сумніваються в Югославії і поза її границями.

Переворот в Манджурії

Манджурія була в руках небіщача ген. Чанг-Со-Ліна і находилася під повним впливом Японії. Підтримуючи Чанг-Со-Ліна Японія хотіла поширити свої впливи на цілий Китай. Але вкінці побідила національна китайська Південна Армія, а Чанг-Со-Лін згинув наслідком замаху на нього. Влада в Манджурії перейшла до сина Чанг-

Со-Ліна—Чанг-Суех-Ліонга. Молодого володаря Манджурії захопила ідея національного об'єднання китайців і він проголосив об'єднання Манджурії з Китаєм, яким править тепер національний китайський уряд в Нанкіні. Таким чином китайський народ зробив ще один крок до свого повного об'єднання і визволення зпід ярма чужинців.

Помер вел. князь Микола Миколаєвич.

6 січня ц. р. помер в Ніцці (Франція) вел. князь Микола Миколаєвич Тіло вел. князя переїзжено до Антибу, де поховано його

в гробниці чорногорської королівської сім'ї. Обовязки вел. князя в Мадальновійськ Російському Союзу обняв генерал Кутєпов.

Останні політичні кроки більшовиків.

Внутрішня скрута, яка панує в Рад. Союзі, примусила більшовицьких політиків до рішучих кроків, щоби забезпечити себе на всякий випадок від сусідів і щоби добути закордонні кредити для підсилення своєї господарки. З тою ціллю Рад. Союз вистав до Польщі й Литви ноту, в якій предкладає негайну ратифікацію пакту Келльога про забезпечення світового мира. Ця нота наробила великого шуму в цілому світі і викликала багдто здогадів на тему, чому Рад. Союз висловив перший з таким пропозиціям. Як звичайно, більшовицьким мировим дипломатичним крокам не довіряють і догадуються, що більшовики, які одночасно не вислали подібної ноти до Румунії, хочуть підірвати польсько-румунський союз. Інші твердять,

що це є лише гарний жест, щоби приподобитися Америці, де тепер перебуває директор держ. банку Рад. Союзу і стерається про більші кредити для Союзу.

Польща не так-то дуже захопилася більш. нотою і домагастся, щоби її вислано також іншим державам, що межують з Рад. Союзом зокрема Румунії та хоче ще порадитись на Заході, що має в тим фантом робити. Більшовицька преса дуже сердиться, що додложено Рад. Союзу відносно з такою обережністю і заплянів. Є навіть відомости, що Рад. Союз готов признати Бессарабію за Румунією і переговорювати також з Румунією що до пакту Келльога.

ді забезпечити йому спокій?..

• В польській своїм ввесьний проект внутрішньої позички на суму 100 міль. золотих.

• 5 американських летунів протримались в повітрі на одному ае-

РІЖНІ ВІСТІ.

• Афганський король Аманулла побиває повстанців, але для святого спокою рішив таки відкликати свої реформи. А хіба це справ-

Народній З'їзд.

До 300 делегатів зі всіх закутин української землі під Польщею з'їхалось дня 24 грудня 1928 р. до Львова на Народній З'їзд. Українці з Галичини, Волині, Холмщини, Полісся й Підляшша з'їхались на спільну раду. Всі вони були представниками широких народніх мас, що в боротьбі за краще українського народу і для успішности й полекшення тієї боротьби, зорганізовані в єдине Українське Національно-Демократичне Об'єднання.

Було над чим радити. За Народнім З'їздом осталося два роки від передостаннього З'їзду в 1926 році,—два роки тяжких змагань за покращання життя нашого народу, два роки багатих у важливі події в світі і в нашому українському житті,—два роки росту, праці і розбудови Об'єднання під його проводом вибраним в 1926 ому році.

Чи правильним шляхом йшло Об'єднання до наміченої цілі? Чи добре виявлявся провід з обовязків, які наложив на нього останній З'їзд? З плюсами, чи з мінусами вийшло Об'єднання з тих двох років? Це були питання, які мусів одіти Народній З'їзд за минуле.

Перед народнім З'їздом стали завдання на майбутнє. Як далі пра-

цювати, якими засобами і способами боротися, якими шляхами йти в майбутнє, щоби скоріше добитись до цілі? Як ставити заняття до витворених умов життя в краю і поза ним, як віднести до явищ і подій що називні звязані з нашим українським питанням? Кому довірити на слідуєчих два роки провід наймогутнішої української організації—Українського Національно-Демократичного Об'єднання? На ці питання мусів Народній З'їзд дати вичерпуючу відповідь, мусів винести свої рішення, які на далі мусять бути дороговказом для проводу Об'єднання.

Два дні радив Народній З'їзд і вповні виявлявся зі свого тяжкого завдання. Бо не взаїмні дорікання, не сварка, не змагання з „інакомислящими“ царями на З'їзді. Над великим збором народніх представників вітала одна думка, одна турбота—про творчу працю для добра народу, яка єдина спроможна вивести народ на шлях волі і добробуту.

Які події зайшли за останні два роки в світі і в краю, яке політичне становище вони витворили, яке місце займає у світовій політиці наша українська справа, яка участь у тому Укр. Нац. Дем.

Українське Гігієнічне Товариство

повідомлення

Присупаємо до праці на новій, непочатій ще в нас ділянці охорони народнього здоров'я та боротьби з поширеними недугами. Деякі з них, головно туберкульоза (сухоти, чахотка), а подекуди й венеричні хвороби, поширилися після війни до тієї міри, що набрали характеру всенароднього лиха. Невідрадне наше положення взагалі, а зокрема наша вбогість та недодача людей, що мали би для цього як відповідну освіту так вільний час та ініціативу, винні в тому, що приступаємо до діла так пізно. У всіх культурних народів здавна існує ціла низка організацій з подібними завданнями, що вивіувані чи то державою чи громадською жертвенністю, вспіли розвинути широку успішну діяльність на користь народніх мас. Тому то й у нас слід уважати працю над охороною народнього здоров'я не менше важною, чим на інших громадських ділянках. Бо кращого майбутнього для українського народу можемо сподіватися лише тоді, коли піднесено стан його здоров'я, що сьогодні через невідрадне санітарні відносини поважно zagrożений. Це завдання величезне і доведеться довго працювати для повного його здійснення. Та всеж і з тими засобами, що ми їх маємо, можна зробити чимало, але під умовою всестороннього освідомлення широких народніх мас в справах охорони здоров'я.

З цією метою присупаємо за почином „Українського Лікарського Товариства“, як найбільше до цього покликано, до заснування

організації без перерви 150 год. 45 років тому побили світовий рекорд, поставивши ім інші аеропланів.

В Франкфурті М. (Німеччина) конгрес жіночої ліги мира і волі народів, який був вживання трильйонів на війні, бо від них зовсім переважно мирне населення.

• У 1919 р. було в Америці 213 ріжних релігій з 231 000-ами організацій в яких було 54 міль. 625 тис. членів. Найбільше було католиків — понад 18 міль., а найбільше церквей мали лютеране — 19,854, хоч їх було тільки понад 5 міль.

„Українського Гігієнічного Товариства“, що його статут затвердило цими днями Львівське Воевідство. Тереном діяльності Товариства будуть всі західно-українські землі під Польщею. На всьому цьому терені статут дозволяє засновувати філії.

Товариство ставить своїм завданням ширити засади гігієни серед населення, поширювати і розвивати відомості про поширені захворювання, про способи їм запобігання за допомогою слова і письма, — надто засновувати та утримувати, протипошесні народні диспансери, санаторії, лічнічі купельні заклади, кліматичні станиці та дослідні лабораторії нести моральну і матеріальну допомогу особам, що перебувають під обсервацією чи на лікуванні Товариства,—вкінці слідкувати за причинами пошесних захворювань за наслідками, шукати засобів їх поборювання та вести необхідну статистику.

Цю працю Товариство зможе виконати лише при позній моральній та матеріальній підтримці і співпраці найширших кол нашого громадянства, а в першу чергу наших лікарів і медиків та нашої інтелгенції взагалі, як також всіх наших культурно-освітніх, громадських та економічних організацій.

По статуту можуть бути членами Товариства так окремі особи як і організації. Невеличкий членський внесок, що його висоту установлять Загальні Збори, дасть можливість кожному сідомому громадянину спричинитися до розвитку Товариства.

Не сумніваємося, що завдання „Українського Гігієнічного Товариства“ знайдуть серед українського громадянства всі західно-українських земель якнайширший відгомін, повне зрозуміння та прихильне прийняття.

Перші Загальні Збори Головного Товариства підбудуться дня 27 січня 1929 року о годині 10 вечірній в помешканні „Української Бесіди“, Рутівського Ч. 22| у Львові.

Письменні зголошення в члени, як і взагалі всі письма, прохаємо слати на адресу: „Українське Лікарське Товариство“, Львів, вулиця Руська, 3|І.

Львів, в грудні 1928 р.

Організаційний Комітет
Українського Гігієнічного Т-ва.

Об'єднання це виявив у своїй довгому рефераті Голова Партії пос. Др. Дмитро Левицький.

У світі йдуть по давньому змагання державних потуг за впливи, за панування, за перевагу одних над одними. У тих змаганнях не минається нічого, що може мати якийнебудь вплив на вислід змагань. У них набирає щораз більшого значіння й українське питання, яке виростло до питання міжнароднього значіння. Само по собі це не сталося. Українське питання видигнула в світі сука збірних змагань до визволення всього українського народу, а за останні роки до закріплення міжнароднього значіння українського народу в великій мірі причинилося Українське Нац. Дем. Об'єднання, яке сильна організація в краю, виразне і становище проводу і його представництва державі, такеж становища в українській справі в сфері представників міжнародній арені.

У своїй праці Об'єднання награло трудності так і свої, але об'єднання лишчим і на зовнішніх справах у виявилось це

соймових виборах, з яких Об'єднання вийшло побідно, виявляється це в тому, як трактують Об'єднання на Рад. Україні і в державах світу, що зацікавлені в українському питанні. З голосом Об'єднання рахуються і на кожний виступ Об'єднання реагують одяково, що польські, що більшовицькі чиники.

Організаційні справи реферував в. о. секретаря Др. Ілюбомир Макарушка.

За останні два роки Об'єднання незвичайно поширилось. Воно ділоє глибоко в народні маси і обняло своєю організацією всі українські землі під Польщею. Щоби замінити поширення Об'єднання в західно-західних землях, в наш час починає прозрівати й буди багнато політичних і громадських шляхів, що ведуть до повної свободи.

З гост

54

Вся Коляда для „РІДНОЇ ШКОЛИ“!

Всі Кружки „Рідної Школи“, Читальні, Луги, Соколи, Кооперативи, Церковні Брацтва, співацькі, музичні і аматорські гуртки, українські громадяне, громадянки, молодь і дівчора колядують і щедрують тільки на „Рідну Школу“! МІСЯЦЬ СІЧЕНЬ — ЦЕ МІСЯЦЬ „РІДНОЇ ШКОЛИ“. Тому доходи з аматорських театральних вистав, концертів, чайних вечерів, просфори, вертепу і т. п. улаштованих ким небудь в місяці січні йдуть виключно на „Рідну Школу“.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“ у Львові. Ринок ч 10

Війна в Південній Америці скінчилася.

Війна між Болівією і Парагваєм скінчилася. Представники обох держав підписали протокол про мирне поладження конфлікту.

Повстання в Персії.

В Персії вибухло повстання проти короля. Підозрівають зв'язок того повстання з афганським. Повстання підтримує якась невидима, але щедра рука.

Провокація фашистів.

В минулому році приготувано атентат на італійського короля. Адська машина, що вибухла передчасно, вбила до 20 чоловік. У замахові підозрювали соціалістів і комуністів, а тепер виявилось, що це була провокаційна робота фашистів.

ДОПИСИ

Ліквідують Т-во „Просвіта“ на Дубенщині.

Рада дубенського Т-ва „Просвіта“ рішила ліквідувати майно „Просвіти“ і її філій не чекаючи загальних ліквідаційних зборів. Проголосивши себе „ліквідаційним органом“, вона розіслала до всіх своїх філій розпорядження, в якому між иншим говориться: „На покриття задовженостей Повітового Т-ва „Просвіта“ і його філій, доручається Раді філій продати мебелі, декорації й інші речі (крім бібліотек) філій. Вручені від продажу річей гроші, належить негайно внести до каси повітового Т-ва „Просвіта“ в Дубні. Цим розпорядженням Рада переступила межі своїх прав, які їй вадали були загальні збори. Вона думас зібрати ліквідаційні загальні збори лиш для того, щоб сказати їм: ідіть до дому, бо вже „Просвіта“ немає!

Просвітяне, не розпродуйте майна своїх філій і не видавайте жадних грошей тим панам, що завдяки нашій невідомості, звуться членами Ради Дубенської „Просвіти“. Очікуйте на загальні збори, на

яких ви самі постанете, що маєте зробити з майном своїх філій. 31 параграф статуту „Просвіти“ виразно каже, що: „Коли Т-во закривається, то все майно його по постанові останніх загальних зборів Товариства передається одному з українських просвітніх Товариств“. Рада дубенської „Просвіти“ хоче вашими грішми пократи нікому невідомі борги.

Питання ліквідації Т-ва треба докладно обговорити на загальних зборах, на які мусять явитися всі члени, щоб рівночасно вяснити діяльність дотеперішньої Ради, та порадитись що робити далі. Алже без культурно-освітнього т-ва бути не можемо.

В. Бугай.

Просвіщаються в шинках.

(с. Полонка, пов. Луцьк)

Вже 2 роки тому, як ми заснували в селі філію „Просвіти“. Заснували — значить була потреба в тому; зрозуміли було і в нас значиня „Просвіти“ для народу. А тепер — ніхто до „Просвіти“ й не загляне, хоч на мотузку води. Ніхто не платить членських внесків і вже 7 місяців, як зовсім Просвіту занехали.

Не цікавиться ніхто з нашого села і гарною, великою українською бібліотекою, яка є в нашій гміні. Недавно ще доповнено ту бібліотеку новими книжками, але для наших селян вона неначе не існує; мабуть тому, що під носом, у своїй селі.

За те гудять шинки, що аж два їх в селі маємо. Там і старші і молоді і навіть 15-16 літні підлітки. Хоч і грошей бува кат-ма, так тим не турбуються. Поборгує, мовляв, шинкар, поки властяться спустити який батьківський пуд зерна.

Отак в нас за два роки порозумнішали. Хай прочитають це, то може в кого совість заговорить та пригадає, що „як собі постелиш, так і виспишся“.

Селянин.

Наша життєва дорога не булаб такою тернистою, колиб нам люде злі або дурні тернів під ноги не клали...

цінності й рівнорядно та в парі з ними назрівують українські національні сили, що скорше чи пізніше віддадуть на українських землях суверенні права українському народові. Західна вітка українського народу орієнтується на ті сили й дорожить як цінностями всіми їх дотеперішніми досягненнями на всіх ділянках національного життя, зокрема з подивом слідкує за невинною боротьбою східних братів з московською політичною, культурною й економічною супрематією.

„Народній З'їзд осуджує політику тих українських емігрантських, надніпрянських чинників, що на міжнародній арені є сліпим знаряддям у руках політичних ворогів українського народу та його незалежницьких змагань і що на спілку з заінтересованими у фактичному поневоленні нашого народу чинниками підготовляють т. зв. збройну інтервенцію на Україну. Народній З'їзд протестує проти всякої інтервенційної політики чужих непокликаних чинників та їм протиставляється“.

Сказано виразно і ясно: нічого лякатися ворожого засилля, яке не в силі втриматися, коли весь народ цього захоче, як теж нічого надіятись на чужу поміч, яка не визволяє, а тільки міняє ярмо.

(Докінчення буде).

Стоянів в Галичині.

Ідучи зі Львова до Луцька через Стоянів, маленьке містечко, ще не втікло далеко від села, треба в Стоянові чекати на лупкий потяг чотири години. За той час я успів познайомитись з д-ром Карановичем, головою читальні „Просвіти“ і п.о. Карановичем, парохом Стоянова. Вони познайомили мене з громадським життям м. Стоянова й від них я довідався, що в Стоянові є „Просвіта“, кооператива, Союз Українок Пласт. Усім цим руководить священник. З жалем треба сказати, що на Волині в повітовому місці того нема.

Доктор повів мене до церкви. Величав церква, в середині наповно дуже гарно відмальована, а на кожному місці в церкві ви бачите щось своє рідне українське, а між тим емблеми українських гербів

княжої і гетьманської доби. Найбільше, що мене вразило, це „Тризуб“ — золотий герб опоясаний терновим вікном, а біля нього пам'ятник незнакомокозакові, що віддав своє життя за Українську Державу. І усе це збудував парох. Багато праці прийшлося покласти, доволу тернисту дорогу треба було пройти йому, заки це все збудував. Зате нині є в шані своєї громади.

Що скаже на це наше духовенство?

Кому прийдеться бути в Стоянові, раджу оглянути церкву.

Подорожній.

Всім тим, що надіслали до нашої Редакції святочні й новорічні привітання, на цьому місці щиро дякуємо

Редакція й Адміністрація.

НОВИНКИ

Проти горілки. Гмінні ради Деражня і Костополь постановили перевести плебісцит в справі заборони продажу алкоголю на терені тих гмін. Розуміючи, скільки нещастя несе на село горілка, громадянство тих гмін безумовно вискажеться проти горілки. За прикладом гмін Деражне і Костополь повзавні для добра народу ціти всі гміни на наших землях. Це був би великий крок вперед до піднесення д-робуту села. Коли не рішайтесь на такий крок самі гмінні ради, то населення мусить цього домогатися.

Комаревич засуджений на місяць арешту. 20 грудня відбулася у Володимирі судова розправа проти Комаревича, зайлого україножера й оборонця москвичини в церкві. Його заскаржив б. голова Укр. Церк. Комітету Річинський за наклей, веначеб-то він вів руйнувачу роботу проти православної церкви і отримав на агітаційні цілі 20 000 зол. Комаревича засудив суд на 1 місяць в'язниці, яку то кару даровано йому на підставі амнестії.

Парцеляція в 1928 р. на Волині. За минулий рік розпарцельовано на Волині 29,470 га землі. З того часу на приватну парцеляцію припадає 10,000 га, урядову 7,100 і Банку Рідного 2,370 га. Цікаво, чи відомо урядові, по яких цінах йшла приватна парцеляція?

На хуторі вишло на Волині за минулий рік 54 сіл, а праці комасажині йшли в 198 селах.

Субсидії Мін. Рільництва для польських рільн. організацій на Волині вносять га грудень 1928 р. 25,689 50 зол. З того „Вол. Т-во Родиче“ отримало 12,413 50 зол. Займає Клек Рольн. 9,523 зол. і „Вол. Звізонец Младзежн Вейск.“ — 3,745 зол. Коли поляки стільки отримують, то скільки належалося би нам українцям? А ми вічного не отримуємо. З другого боку, кому дадуть, коли в нас досі не було своїх рільничих організацій? Тепер в Луцьку існує наша організація Т-во „Сільський Господар“. Коли наше селянство масово належатиме до того Т-ва, тоді й ми з повним правом вимагатимемо про належні нам субсидії на піднесення нашого сільського господарства.

В Рожищах, луцького повіту, відкрито нобаріят.

Замість візит і новорічних поздоровлень зграя чорляків в Луцьку на Червоній Хрест 688 зол. 20 гр. між жертводавцями й українцями.

Чи це нас українців не вчать

Не марнуйте дорогого гроша! Бувають в життю справи, які людина мусить позагоджувати особисто, хочби це й як дорого коштувало. Але багато справ можна з таким-же самим успіхом зробити писемно, через пошту. Тоді школа витратити гріш на поїздку і ріжні зв'язки з тим вдатки. Недавно трапився такий випадок: Один селянин агубив військову книжку. Треба дати оголошення до газети. Селянин сідає в автобус, платить 7 зол. в один бік і стільки-ж у другий, вночі і харчується в місті за готовий гріш, а до того тратьє робочий день. Кошта до 25 зол. А оголошення коштує всього 5 зол. і можна було його свободно післати поштою, що коштувало б ще 30 грошів (лист і марка). Є ріжвиця, і це вимагає тільки трошки застави.

Не кином то палкою. Від 1-го січня ц. р. легітимації (доводи особ.) видаватимуть громадські уряди (гміни, магістрати) місця замешкання прохача. Коли-ж хто схоче, щоб в легітимації було одмічено, що він є громадянином Польщі, мусить внести відповідне прохання до староства.

Вовки напали на пограничну сторожу. На польсько-східній границі в лісі, навали на пограничний патруль вовки. Вогнем з рушниць вбили пограничника 10 вовків. Решта розбіглась лиш тоді, коли випущено кілька світляних ракет.

Горілка рікою летиться. На підставі офіційних відомостей в 1928 р. незвичайно зросло вживання горілки. За рік випито в цій Польщі 108 мільонів літрів горілки. З задоволенням треба підкреслити, що найменше горілки пють в українських повідствах Тернопіль і Станіславів. Колиб скорше приєднались до них і інші наші землі, зокрема наша Волинь, яка тепер належить до тих земель, що пють найбільше горілки.

На „Рідну Школу“ зложили в нашій Редакції: О. Тивонюк з Липа, пов. Луцьк 50 гр., І. Ткачук, Бударак, пов. Здолбунів 2 зол. За календарі „Р. Шк.“ вилачено через Редакцію 750 зол.

Вийшла і книга ЛНВ з таким змістом: Вол. — Самійленко — Гей, Р. Стефанович Сом, Юр. Косач — Поема весни, Фр. Геленко — Руденка, Ю. Коляда — Спогади юнацьких днів, Оп. Бугаєв — Чин Життя, Н. Король-Старий — Ол. Кошич, Ав. Коломийець — Поезія й Життя, Ев. Онацький — Душа як твар, М. Лукіянович — 3 цілю „Весняні Дорічки“, О. В. — Ідейний розгрім комп. рин. О. Телі — Кадість А. Кара — Річавія, Д. І. — Пова — Росія чи Європа?, Галія М. — реяко — На китайські мотиви, Д. Сиростаченя — Промінь (фізич. Шенч-ши), М. Д. — З пресою Бібліографія.

з Варшавою, чи проти неї. Є це впливом заграти віри у великі творчі сили нашого народу, загублення єдино правильного шляху до його визволення. Укр. Нац. Дем. Об'єднання ніколи не знижувалося до вислуг чужинцям, а провідною у праці і змаганнях Об'єднання була непереможна віра якраз у ті сили народу, які єдино спроможні його визволити. Стоючи на принциповому становищі в Польщі, Укр. Нац. Дем. Об'єднання не сходило з того становища й по відношенню до Рад. України. Об'єднання дуже добре відіржнало на гад. Україні народ від влади і належно оцінюючи народні добутки, добугі дорогою ціною в боротьбі з московським засиллям, ставилось по засадо влади, як на Рад. Україні тим иншим як московською зційною авладою

Об'єднання у творчі сили нашого народу і тому просою московської влади чують ясний вираз свого ліній Народній зційний зміст:

стверджує, що на українській як скла- Соц. Рес-ціональні елітичної зційного зційний

Моляда. В селі Стара Носовиця на Дубенщині переведено коляду на „Рідну Школу“ та на фонд направи Академічного Дому у Львові. Зібрано 27 зол. 30 гр. На тіж самі цілі переведено коляду і в с. Нова Носовиця. Зібрано 6 зол. 40 гр. Разом 33 зол. 70 гр.; видатки поштові 1 зол. 3 суми 32 зол. 70 гр. вислано на фонд направи Акад. Дому 12 зол. 70 гр. і на „Рідну Школу“ 20 зол. Підсекція фізичного виховання при Т-ві Просвіта в Луцьку заколядувала 250 зол. Половину з того призначено на фізичне виховання молоді в Луцьку а другу на „Рідну Школу“.

† К. В. Дубенський

Любитівська Філія Ковельської Повітової „Просвіти“ дізнала болючої втрати; —дня 27.XII 28 доведено поховати свого незабутнього Голову селянина Кіндрата Васильовича Дубенського.

Покійний приймав як найдіяльнішу участь в національному життю: від 1911 до 1920 року боровся в рядах Української Армії, від 1924 року і аж до кінця свого життя був Головою Філії „Просвіти“ в Любитові, борючись з нашим найголовнішим ворогом — неосвіченістю й невідомістю. Контузія і рани назустріч під час визвольної боротьби, як рівнож суворі умови селянської праці, знищили покійного — він вмер у віці 34 роки на сухоті, залишаючи родину.

Через ціле своє життя покійний працював для національної ідеї. В останній своїй хвилині пам'ятав він про неї і просив, щоби поховано його в українській національній одежі, братові своєму дав покійний заповіт любити свій край і не збочувати з національного ґрунту. Щира і одверта вдача покійного з'єднали йому багато приятелів. В урочистому похороні взяли участь просвітяне і непросвітяне і щирий жаль і сльози було видно в очах присутніх.

Честь його пам'яті

Волиняк.

Комунікат Ч. 2.

Філія Краєвого Т-ва Господарського „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“ в Луцьку цим звертається з закликом до всіх осіб, замешкуючих на терені Луцького повіту, що покінчили якісь сільсько-господарські школи, як рівнож ветеринарних фельдшерів (б. військових і цивільних) — до дня 1 лютого 1929 р. зареєструватися в канцелярії Філії „Сільського Господаря“ в Луцьку. Особисто або на письмі подати такі відомості: 1) імя та прізвище, 2) точна адреса, 3) вік, 4) яку і коли покінчив с.-г. школу чи де набув фах фельдшера.

Канцелярія Філії Т-ва „Сільський Господар“ в Луцьку тимчасово міститься при вул. Костюшка, 34 — по дорозі на Красне — помешкання Інспекторату РСУК.

Урядові години щоденно крім свят 10—13.

За Раду Філії:

В. Островський *вр.* Голова
С. Вишнівський *вр.* Секретар

Веселий кутик.

Розумний унук.

— Дідуно, ви вже не маєте ані одного зуба?

— Так, синуню, вже давно як не маю.

— Ну, то сховайте мені ці оріхи, щоб хто не поїв.

Розумовання шевського челядника.

То цікаве, коли челядник є який, то це називається цянний, а майстер в'ється — то це в'ється, що він хворий.

До українського громадянства.

Нарешті в дуже тяжких обставинах 30 грудня заснувалася і в нашому селі Вишківська Філія Т-ва „Просвіта“. З причини дуже малих матеріальних засобів новозаложена філія просить всі наші українські інституції, інтелігенцію і взагалі всіх українських громадян, прийти їй з допомогою і жертвувати як хто може книжки на улаштування бібліотеки філії.

Слати на адресу Петро Степанюк с. Вишків, пошта Луцьк.

Скарбник: Голова:

О. Вальбуза П. Степанюк

Звіт з вуличної збірки.

Батьківський Комітет Української Гімназії в Луцьку перевів 3 січня карнавальну збірку по місті Луцьку на користь незможних учнів, вислід якої був саїдуочий: п. Кох і п-і Салова зібрали зол. 57,05, п. Подригуля і п-а Еліфанова — 88,00, п. Полішук і п-а Лясковська — 19,00, п. Мельник і п-а Мельниківна — 72,00, п. Єфетів і п-а Мицивіна — 9,26, разом 275 зол. 31 гр.

Необхідно зазначити, що запрошено було перевести збірку 10 пар, а зголосилося лише 5 пар.

Батьківський Комітет висловлює щирі подяки тим особам, що переводили збірку, а побажання, щоби на другий раз, коли буде переводитися така збірка, запрошені особи не відмовлялись, як на цей раз. А також щира подяка всім жертводавцям, що дали свою лепту на бідних учнів.

(—) Пилипчук, (—) Проказюк,
голова к-ту секретар к-ту

Книжки й журнали

надіслані до Редакції.

„Життя і Знання“, місячник. Журнал подає знання з різних галузей науки й життя. Р. II. Січень 1929 Ч. 4. (16). Вид. Т-ва „Просвіта“ у Львові, Ринок 10.

„Розбудова Нації“, орган проводу Українських Націоналістів. Р. I. Грудень 1928. Ч. 12. Адр.: Praha-Smichow post schranka 37.

„Кооперативна Республіка“ економічно-суспільний місячник. Р. II. Січень. 1929. Ч. 1. Адр.: Львів, Словацького 14.

„Світ“, ілюстрований журнал. виходить двічі в місяць. Р. IV. ч. 23-24. Грудень 1928 р. Адр.: Львів, Руська 3.

„Сільський Господар“, виходить 1 і 15 кожного місяця. Р. XV. 1 січня 1929 ч. 1. Львів, Зіморевича 20.

„Сільський Світ“, ілюстр. господарський двотижн. Р. VII 1929 ч. 1. 1-го січня. Адр.: Луцьк, Пилсудського 117.

„Sprawy Narodowościowe“, czasopismo poświęcone badaniu spraw narodowościowych. R. II. Listopad 1928 r. № 5. wydawnictwo Instytutu Badań Spraw Narodowościowych, Warszawa, Jasna 19.

„Głos Prawdy“, Warszawa, Wydawnictwo „Głosu Prawdy“.

„Більшовик України“, політико-економічний журнал Ц. К. К. П. (б) У. державне Видавництво України. Р. III 15 грудня 1928 р. № 23.

„Тризуб“, тижневик. Р. V 1 січня 1929, ч. 1—2. Париж.

„Добра книжка“, часопис присвячений поширенню української книжки. Виходить квартално. Висилається даром. Виходить літ. Вид. Інститут „Добра книжка“ — жовт.-грудень 1928. ч. 3—4.

Dr. Med. i Fil. Władysław Szumowski, prof. Uniw. Jagiel. — Sprawy doktoratów medycyny w Polsce. Materiał do dyskusji.

Почтова скринька.

М. Остапук, Золотунів — 3 зол. отримано, зараховано до 1 квітня б. р. Адреса на переказі нерозборчива. Просимо подати карткою.

П. Артемиук, 5 зол. отримали, заплачено до 15 січня б. р.

Укр. Весіла, Рава-Руска, 3 зол. 10 гр. отримано, заплачено до 1 лютого б. р. Іов Столярук, с. Мільчиці. — Часопис висилаємо від 1 січня б. р.

В. Максимчук, с. Олешва. — Часопис висилаємо від 1 січня б. р.

С. Кожан, с. Горбаків, 5 зол. отримали, зараховано до кінця 1928 р.

Д. Карпишин, с. Улядці. — 3 зол. отримали, зараховано до 1 березня 1929 р. Нової Вашої адреси не можемо прочитати. Подайте адресу карткою.

М. Шатковський, Золотунів — 6 зол. отримали, зараховано до 15 листопада 1928 р.

Св'ящ. Ів. Дяків, Тетилівці. — До кінця 28 р належить від Вас 5 зол. 50 гр.

Св'ящ. Андрійук, с. Котра. Часопис висилається регулярно.

Чит. Просвіти в Костополю. Редакція отримала 7 зол. Просимо повідомити, чи ці гроші записати на Просвіту чи на кооп. „Поміч“.

Романюк Павло, Терешів — Часопис висилається Вам регулярно. Передплату зараховано Вам до 1.IV.

Філія „Просвіти“ в Оздові. Зараховано Вам до 1.IV б. р., згідно заяві.

Цікаві річі.

Спала вісімнадцять літ.

В Йоганесбурзі (Півн. Африка) пробудилася 12-го вересня зі сну жінка, яка спала цілих 18 літ. Її коханий був убитий 1910 р., коли вона мала 20 літ життя, і ця подія так поділяла на неї, що вона непритомна впала на землю і всякі старання, щоби привести її до повної свідомості — були безуспішні.

Її годували при допомозі рурки що дві години, але вона не завше приймала поживу, в наслідок чого висохла так, що остали на ній тільки шкіра та кости.

Зі сну пробуджувано її поступово. Тепер вона є така стидлива, що коли зближаться хто до неї, то вона накриває лице руками.

Загублену військову квіжечку, вилану через П. К. У. в Дубні на імя Григорія Свердліка, літ 25, сина Нікіфора і Катерини, замешкалого в с. Озліві, гм. Млавів, пов. Дубно, цим уневажається.

Уневажається вексель

на 1000 зол., з підписами: Фома Вашук, Харлам Вашук, Зінок Повх, Максим Стейко й Іван Заремба. Вексель був підписаний in blanco і згублений в 20-их днях грудня 1928 р. в вагоні в дорозі до Луцька, або в Луцьку.

ПЕРША КРАЄВА ФАБРИКА ПОЛОТНА „ДОБРОБУТ“

ЛЬВІВ, ВУЛ. ЗАМАРСТИНІВСЬКА 29.

є одинокою в краю фабрикою, що може задоволити наше селянство **тому що** видає за 1 кв. лена до 23 ліктів полотна за низькою доплатою **тому що** видає за сирівці матеріали найліпшої якості **тому що** відсилає за сирівці матеріали в найкоротшому часі **тому що** з власних фондів оплачує кошта перевозу сирівців до фабрики.

На жадання висилається цінники і пробки. Приймаємо агентів на дуже добрих умовах.

6-1-1

Вийшов з друку і продається

Холмський і Волинсьч. Народний Календар на 1929 р.

(порадник на різні випадки селян. життя)
Д-ра М. Ваврисевича. (VII рік)

Зміст обіцяний, погода по Брюсу, маса відомостей і порад по різництву, медич. ветеринарні, бджільництво, кухні, на громадські теми і т. п. з 25 малюнками.

Календар цей дійсно Народний, цілком світський і від нікого незалежний.

Ціна 1 зол. без перес., polecono 1 зол. 70 гр.

Гроші враз з замовленням слати почт. переказом по адресі:

Dr. M. Wawrysiewicz, poczta Horodło, z. Lubelska.

Важче для Укр. Товариств, Кооператив, Молочарських. Спільн. Кредитових Товариств і ин.

Вже вийшов і продається по всіх книгарнях, складах паперу і Пов. Союзх Кооператив

„Український Термінар і Календар“ на 1929 рік

який містить м. и. поштову й телегр. тарифу, стемплеві скали, адреси укр. установ, кооператив, адвокатів, лікарів і ин.

Ціна 1 прим. 3 зол., зв післяплатою 1.15 зол. дороще.

Замовлення просимо слати:

„Народня Книгарня“, Станиславів, пасаж Гартенбергів

Купуйте

Незвичайно цікаву книжку

„Царські тайни“

або як жив, панував і був розстріляний разом з цілою ріднею в 1918 році Цар Николай II.

Ця книжка в двох томах, з дуже цікавими ілюстраціями, написана на дивних історичних документах. — 2 томи враз з поштовою оплатою 30 гр. Оба томи разом 2 з поштою. Висилає тільки з відсланням по

Цар Николай під арештом. Прокидає в парку сніг.

Ілюстроване Видання
Львів, Лича